

CHRISTUM
RE DIVIVUM DOCTOREM
de gloria suâ sibi vindicata
ad Discipulos perorantem.

ex Luc. XXIV. v. 25. 26.
omnibus qvidem piis

Sed præsertim Gymnasii Civibus, Auditoribus
hactenus suis Dilectissimis
commendat

M. JACOBUS Widel
P. P.

1785

R I G Æ
TYPIS GEORG. MATTH. NÖLLERI

ὄραζε Κἄρες ἐκ ἔγ' ἀνθίσθημα. (Foras Cares, non amplius anthisteria.) Hac quondam Athenienses intonabant formulâ, servos suos post Floralia ipsorum, consuetâ hilaritate & licentia, exacta abigentes. (a) Ad hæc Dominorum fulmina, illicò servuli dilapsi, ad suum quisq; sese proripiebant ergastulum: Haud fecus ac muscæ, quæ licenter in ipsâ hominis fronte hærentes, obventum flabellô factum, in suas rimas atq; latebras diffugiunt. Pariter Christus, ὁ κύριος Ἰησὺς δόξης, (b) quem *servilem induisse formam* (c) nuper accepimus, (d) gloriosâ suâ resurrectione servulos, ante sibi insultantes, & nunc etiam sepultum, velut in custodia, asservantes terrens, *fulgenti* Angelorum præsentia dispulit; (e) velut spissam sol solet nebulam ê caliginosa prorumpens nube. His ita fulgure Angelico, ut ranæ fulgore flammæ appropinquantis solent, territis, & in servitutem redire coactis, ipse ad gloriosum, quò semet ipsum exuerat, dominium revertitur. Scilicet *quies ejus gloria* fuit. (f) Tantæ *μελαμφοφώσεως* tamq; subitæ Discipuli Christi, qui erant, *ἐλιγόπιστοι* (g) capaces non erant, utpote qui servili supplicio extinctus qui resurgere, & ad summam simul assurgere gloriam posset, non videbant; siquidem vel Davidis cujusdam à pedo ad sceptrum (h) aut Abdalonimi à floridis horti sui corollis ad regalem coronam transitum (i) non sine stupore audiebant. Hinc tristitia, & (quæ tristis afflictorum est

(2)ε

con-

- (a) Paul. Manut. Adag. p. 108. (b) 1. Cor. 2. v. 8. (c) Philip. 2. v. 7. (d) in Programm. ante 8dum public. (e) Matth. 28. v. 3. 4. (f) Jef. 11. 10. (g) Matth. 6. 30. (h) 1. Sam. 16, 13. (i) Curtius, l. 4. c. 1. Justin. l. 11. c. 8.

conditio, ut nihil malorum, quæ animus præfagit mœstus, non metuant) metus, mentes in diversa trahebant. Nunc universi amissum quærent & queruntur: Sed non erat

solamen miseris, focios habuisse doloris;

Nunc in solitudine singuli orbitatis solatium sperant. Itur ergo in partes: Partem quisque mœroris merito, sed quod mireris singuli maximam adæquæ ferebant. Alius ab aliis petitur secessus, successu non prorsus infelici. Binis enim, quicumque fuerint, (k) tertium sese Christus adjungit comitem, sed comen secundum atque facundum, qui, quod ajunt, pro vehiculo est. Comiter enim eos excipiebat & querelis quas secundis acceperat auribus, respondere facundè magis, an fœcundè, dubium. Id verò certum est, quod Doctorem eis atque Ductorem sese exhibuerit talem, cujus facundia fœcunditatis esset uberrimæ. Licet autem ἀνοήτους vocaret, adeoque insipientiam eorum increparet, nihil tamen ejus decedebat comitati: Cum enim ἀνοήτος ille sit, qui intelligentiæ laborat defectu, ἀφρον verò, qui scit meliora probatque, deteriora sequitur, sec. Budæi accuratam distinctionem; (l) non tam ille, quam hic suò culpandus est merito, siquidem *animalis homo ea, quæ Spiritus sunt Dei, non percipit.* (m) Quid? quod eò ipso eos, tanquam instructione indigentes suâ, in Discipulorum quasi denuò cooptat numerum: Namque ὑπίστis ac Regdæis i. e. stolidos atque tardi ingenii homines ex divinò erudiri verbo fas est; (n) quos Dominus elegit, ut hujus sæculi sapientes confunderet, (s) in quos illud, quod faculæ quispiam inscripsit lemma, *Plus fumi, quam lucis*, quadrat; (p) quum è contrario illi, *qui propter Christum stolidi sunt.* (q)

(k) Disputant de horum altero Patt. Niceph. Greg. Theoph. Ambros. 2. liiq. (l) In Lexic. Græc. (m) 1. Cor. 2. v. 14. (n) Ps. 19. 8. & 119. 130. (o) 1. Cor. 1. v. 27. (p) Picin. Mund. symb. l. 2. Emb. 101.

(q) at ex verbo ejus erudiuntur, similes minoribus cœli ignibus, à sole illuminatis, sat lucis, nil fumi habere, verè dicantur. Neque enim fumum illis vendit Dominus, neque quam suis *lucernam constituit atque lucem*, offundit, (r) sed *veritas lux hœmpidissima* suâ radiat luce. (s) Ad hanc autem provocat redivivus ille Doctor, de gloria, quam suâ sibi servitute vindicaverat, dicturus, suosque docturus. Plus certè (quæ est hujus ævi arrogantia) sibi tribuit hodiè vulgus Doctorum, Dictatorum more mirè præcipiendò quicquid sua cuivis dictaverit venâ. Suffeni sibi adeò sunt, ut de horum quopiam, velut fatidico carmine, cecinisse Catullum, credas:

- - - Neque idem unquam
Neque est beatus, ac poema cum scribit;
Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur. (t)

Mirantur enim tantum suos μυροβρεχέας cincinnos concinnosque lepores isti Pythagoræ mimici, aliena adeo fastidientes, & tam superciliosè spernentes, ut suæ decedere authoritati putent, quicquid alienæ scriptis ipsorum accedit: Hinc testimonia celeberrimorum detestantur Auctorum, allegata releganda clamant. Ast vereor nè & his fatuis ignibus plus insit fumi, quam lucis siquidem fumum illi ut plurimum vendere solent: Namque plagiarum in orbe literato Epidemicarum atque Academicarum illa demum maxima est, Doctissimorum judicio Virorum, (u) quâ improbi literarum amafios affligunt plagarii, dum plagulas rimantur antiquas, & quicquid harum in suos converterunt usus, velut novum mirantur mysterium, licet nihil omnino dicatur, quod non dictum sit

(3)

(q) 1. Cor. 4. 10. (r) Ps. 119. (s) Ps. 43. 7. (t) Catull. Epigr. 19. ad Varr. (u) Jacob. Thom. de plag. lit. Meihoff. in Polyhist. l. 1. c. 9.

fit ante. Scilicet ut famam aucupentur, occupantur in eò, ut fontes laticesq; latentis obstruant eruditionis, aditumq; ad literarum præcludant penetralia, quò ex ipsorum interim bibere rivulis, & ab illorum ore pendentibus, hòc veluti promptuario uti, quos nacti sunt cogantur Discipuli. O in felices quibus hos tales contigit audire Magistros! Sed ò ter felices Cleopham ejusq; socium, quibus *os veritatis* (v) ex Prophetarum scriptis inculcat, *quà ratione pati Dominum & ad suam redire gloriam oportuerit!* Ultrò quidem *se se obtulit pro nobis, sed amore nostri* (x) quasi coactus, nam

Verus amor nullum novit habere modum. (y)

Quæ veri vis atq; virtus amoris sit, non nemo ab avibus, cibum, ut pullis ministrent, sibi subtrahentibus, & ut illi quiescant, quidvis pati non recusantibus, sub hoc epigrammate doceri docet: Compellor amore. (z) Sed multò melius ab ipso edocemur Christo, qui semet, ut perfectissimi exemplar amoris, sub imagine *gallinae, pullos expansis conegentis alis*, repræsentat, (aa) ut proinde non mireris, quod cogente amore mori eum oportuerit, cujus omnipotentia cogi nescit, quum etiam amoris lascivi & non veri tanta sit inter homines efficacia, ut Poëta exclamare cogatur:

Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis? (bb)

Neq; est, quod hunc Doctoris nostri Paschalis verbis affingamus sensum, quod per passionem & servile supplicium ad gloriam emerferit suam, ita ut voculam *ἐδεν* ad τὸ παθῆν referentes, vocem *καὶ* per *ὅτι* quod alias Græcis æq; ac Latinis haud infreqvens est, exponamus; unde hic in contextu verborum sequeretur nexus: Nonne oportebat Christum pati, ut in suam introiret gloriam? At vero

(v) *Jes. 53. v. 9.* (x) *Gal. 2. v. 20. Eph. 5. 2.* (y) *Propert. El. 15.* (z) *Picin. l. 6. Emb. 32.* (aa) *Matth. 23. 37.* (bb) *Virg. 4. Æn. v. 4. 12.*

vero *Patri gloria* (cc) suæ gloriæ splendor, (dd) ut ante & post passionem, sic in ipsa ignominiosa morte constitit perstititq; neq; opus fuit, multo labore eum sibi comparare, licet alias

Ardua per præceps gloria vadat iter, (ee)

& in fama sibi elaboranda, operosi admodum sint homines. Quandoquidem verò Dominus semet ipsum (*ἐκένωσε*) exinanivit, & splendori suo servilem superinduit formam, (ff) inde à passione ad gloriam transiisse dicitur, i. e. ut Theologi loquuntur, à statu exinanitionis ad statum exaltationis, quum alias exaltari altissimus non potuisset. Exultabat certè ceryus & exultabat cornua aureis involuta torquibus, quos ab Alexandro M. sibi capto, & tanquam ex servitute manumisso; additos, in signum gloriosæ servitutis per totum circumtuleraat seculum: (gg) Christus autem, qui cervo comparatur, (hh) pleno gloriæ suæ splendore circumfusus in vinculis gloriatur atq; passione. O gloriosam passionem. Sed quidni gloriosa esset? Si enim C. Ælii Tiberonis etiamnum fama in immortalibus literarum monumentis quasi reviviscit indies, qui (nescio an satis certa traditione) traditur à rogo relatus: (ii) si honori datur Hermotimo Clazomenio, quod anima ejus, corpore exanimi, errare solita, vagaq; è longinquo multa annuciaverit: (kk) Ecquis Salvatorem nostrum, illum omnium hostium vel in morte Victorem, suâ resurrectione ad summam assurgere gloriam neget? Assurgit certè & nos ad eandem vult assurgere, (ll) dummodò vera ejus resurrectionem fide capiamus. Hanc autem ut capiamus eodem nobis opus est Doctore, qui nos *ἀνοήτους καὶ ἀπειθέσις τῆ καρπία* ex sacris edoceat pandectis. Neq; tamen est, quod anxie circumspicientes eum investigemus: Vestigia modo Cleophæ premamus, & ultrò nobis procedet obviam. Secessum er-

go
(cc) *Eph. 1. 17.* (dd) *Ebr. 1. v. 3.* (ee) *Ovid. l. 4. Trist. El. 3. 74.* (gg) *Plin. hist. Nat. l. 8. c. 32.* (hh) *Cantic. 2. 9.* (ii) *Plin. l. 7. c. 52.* (kk) *Id. ibid.* (ll) *1. Thess. 2. 12.*

go cum eo petamus oportet, non vero, ut Romanorum more delicatulum nimis,

Nos in remoto gramine per dies

Festos reclinatos beemus

Interiore nota Falerni, (mm)

sed ut in recenti semper habeamus memoria, Jesum Christum, qui a mortuis surrexit, (nn) quemadmodum suo nos exemplo docent, qui a Christo docentur, Discipuli. Sic ergo secedendum vel mentibus est, ex turbulenta hujus mundi epitaphi, (oo) & elevanda sunt corda, in hac vitae via, (pp) ad tranquillam Principis gloriae sedem, quam vel vi vocis Emaus denotat. Veri enim Christi Discipuli nunquam se in aestuantes hujusce pelagi fluctus penitus demittunt, iisque ita immerguntur, quin instar aquilarum ad solem evolare iustitiae vel cogitationibus queant; sed habent se tanquam heliotropium, quod subinde fixo in solem vultu, epigraphen tenet: Circummoveor tecum. (qq) Vos ergo, o nostri, Artemisiae imitati erga Mausolum amorem, (rr) fixam quasi sedem in Salvatoris Vestri habete conditorio, & condimenti loco, ejus, quas sacra vobis pagina propinat, reliquias recipite! Subcivitas eorum omnes terite horas, ut ignominiosam ejus mortem, & gloriosam recolatis animo resurrectionem, quod B. quondam Lutherum factitasse tradunt, qui, omne, quod negotiis surripere consueverat tempus, eorum consumpsisse, referunt, ut suum: Christus Vivit, scriberet. Similes estote illi, quae Augustum salutare docta avicula, quum eorum nihil efficeret, oleum & operam se perdidisse, cum suo Praeceptore dicebat: Ita vos oleum & operam perdidisse & nihil quicquam profecisse credite, nisi redivivum Doctorem, veram salutatum pietate, vobis conciliaveritis. Hunc autem vobis commendatissimum habete ac valete. Dabam.

Rigæ. Ao. M. DCC. V. Ipso Pasch. Festo.

(mm) Horat. l. 2. Carm. od. 3. (nn) 2. Them. 2. 8. (oo) 2. Cor. 6. 17.
(pp) Matth. 5. v. 25. (qq) Picin. l. II, Emb. 65, (rr) Plin. l. 36. c. 5.
Conf. Agell. in noct. Attic.